

AZƏRBAYCANDA BAĞIRSAQ İNFEKSİYALARI ÜZRƏ EPİDEMİOLOJİ VƏZİYYƏT

Ağayev İ.Ə., Xələfli X.N., S.N.Xanbutayeva S.N.
Azərbaycan Tibb Universiteti. Epidemiologiya kafedrası. Bakı, Azərbaycan

Nəşr tarixi: Dekabr 2019

*Əlaqə üçün məlumatlar: 1102, 20 yanvar küçəsi 10, mən. 26; email:khalaphli@mail.ru

EPIDEMIOLOGICAL SITUATION GASTROINTESTINAL INFECTIONS DISEASES IN AZERBAIJAN

Aghayev I.A., Khalafli H.N., Khanbutayeva S.N.
Azerbaijan Medical University. Department of Epidemiology. Baku, Azerbaijan

Publication date: December 2019

*Contact information: 1102, 20 january street 10, apart. 26; e-mail:khalaphli@mail.ru

Kəskin bağırsaq infeksiyaları (KBİ) problemi Azərbaycan üçün həmişə aktual məsələ olmuşdur. Son on ildə kəskin bağırsaq infeksiyalarının dinamikasında xəstələnmənin azalması meylli izlənilir. Sporadik və alovlanma tipli xəstələnmənin çoxillik təhlilinin aparılması profilaktik tədbirlərin taktikasının təyin edilməsinə imkan verir. Azərbaycan ərazisində kəskin bağırsaq infeksiyaları ilə xəstələnmə kəskin yay-payız mövsümiliyinə malikdir – bir qayda olaraq, bu, iyul-oktyabr aylarıdır, belə ki, ilin bu fəslində bağırsaq infeksiyalarının əsas yoluxma yollarının realizasiyası üçün əlverişli şərait yaranır ki, bu da KBİ-nin klassik mövsümiliyi ilə üst-üstə düşür. KBİ ilə xəstələnmənin daşqınlar ilə əlaqədar bir qədər yüksəlməsi yaz aylarında qeyd olunur.

Tədqiqatın məqsədi Azərbaycanda bağırsaq infeksiyaları üzrə epidemioloji vəziyyətin öyrənilməsi olmuşdur.

Tədqiqatın material və metodları. İşdəki qarşıya qoyulan məsələlərin həlli epidemioloji, statistik müayinə metodlarının tətbiqi ilə kompleks şəkildə həyata keçirilmişdir. Xəstələnmənin vəziyyətini öyrənmək üçün dövlətin və idarələrin statistik hesabatlarının əsasında dinamikada infeksiyon xəstələnmənin statistik hesabatları, yoluxucu xəstəlikləri alovlanmaları və zəhərləmələr üzrə məlumatlarına dair hesabatlar təhlil edilmişdir.

Nəticələr. Kəskin bağırsaq infeksiyaları ilə ümumi xəstələnmənin yaş strukturunda 14 yaşa qədər uşaqlar üstünlük təşkil edir (orta hesabla 61,5%). Əsasən məktəb yaşlı (orta hesabla 42,0%) və 3-6 yaşda qeyri-mütəşəkkil uşaqlar (33,0%-ə qədər) xəstələnilirlər. Çoxillik dinamikada xəstə şəxslər arasında kənd əhalisinin xüsusi çəkisinin yüksək olması müşahidə olunur, belə ki, bu yaşayış yerlərində olan su təchizatı mənbələri çox vaxt gigiyenik normativlərin tələblərinə cavab vermir. Kəskin bağırsaq infeksiyaları ilə xəstələnmənin yekun strukturunda «naməlum etiologiyalı» törədici-lə tələp edilən xəstəliklər üstünlük təşkil edir.

Son 5 il ərzində onların xüsusi çəkisi minimum 43,6%-dən maksimum 64,7%-ə qədər, məlum etiologiyalı KBİ isə müvafiq olaraq 16,3% - 21,8% arasında dəyişmişdir. KBİ-nin strukturunda dizenteriya minimum 14,4%-dən maksimum 38,2% təşkil etmişdir. Kəskin bağırsaq infeksiyalarının etiologiyasının dəqiqləşdirilməsi problemi də aktual olaraq qalır.

«Naməlum» etiologiyalı enteritlərin yüksək xüsusi çəkisi, qış-yaz dövründə epidemik prosesin intensivliyi rotavirus infeksiyası üzərində epidemioloji nəzarətin təşkilinin gücləndirilməsinə dair vəzifələri müəyyən etmişdir.